

OPINNÄYTETYÖ

Koulu yhteisöllisyyttä rakentamassa

Koulunuorisotyöntekijöiden työnkuva ja verkostot koulussa

Camilla Bergman

Yhteisöpedagogi 210 op

11/2023

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (amk)

Tekijät: Camilla Bergman

Opinnäytetyön nimi: Kouluyhteisöllisyyttä rakentamassa - koulunuorisotyöntekijöiden työnkuva ja verkostot koulussa

Sivumäärä: 28 ja 1 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Sanna Nieminen

Työn tilaaja(t): Opetus- ja kulttuuriministeriö, nuorisotyön ja –politiikan vastuualue

Koulunuorisotyö on kouluympäristössä toteutettavaa nuorisotyötä. Koulunuorisotyötä on tehty 2000-luvun alusta asti ja se on vakiintunut työmuotona 2010-luvulla. Nykyään koulunuorisotyötä tehdään jo 90% suomalaisista kunnista. Koulunuorisotyöllä on pyritty edistämään nuorten hyvinvointia ja kouluyhteisöllisyyttä lisäämällä ns. ”turvallisten aikuisten” määrää kouluissa.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia koulunuorisotyötä ja sen asemaa koulussa. Tässä työssä keskitytään erityisesti tutkimaan koulunuorisotyötä koulunuorisotyöntekijöiden näkökulmista ja tutkitaan koulunuorisotyöntekijöiden työtehtäviä, yhteistyökuvioita ja verkostoja sekä työn tavoitteiden määrittelyä. Opinnäytetyön tilaajana on Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön ja –politiikan vastuualue. Työn tuotoksena on koulunuorisotyön tehtäväkuva, jota Opetus- ja kulttuuriministeriö voi käyttää esimerkiksi koulunuorisotyön rahoituksen kehittämisessä.

Opinnäytetyössäni käytän tutkimukseen laadullista haastattelututkimusta. Haastattelin yhteensä 8 koulunuorisotyöntekijää eri kokoisilta paikkakunnilta eri pituisella työkokemuksella. Haastatteluissa keskityimme koulunuorisotyöntekijän työnkuvaan, työtehtäviin sekä työn organisointiin, kuten esimerkiksi tavoitteiden määrittelyyn. Haastattelujen perusteella loin lopullisen ehdotuksen koulunuorisotyöntekijän työnkuvaksi.

Haastattelujen perusteella koulunuorisotyöntekijät toteuttivat koulunuorisotyölle ominaisia työtehtäviä, kuten nuorten kohtaamista ja välituntitoiminnan järjestämistä ja käyttivät nuorisotyöllisiä menetelmiä, kuten ryhmäyttämistä ja pienryhmätoiminnan ohjaamista. Haastateltavien avainverkostot kouluissa olivat koulun sisäiset toimijat, kuten rehtorit, kuraattorit ja opot, mutta koulunuorisotyöntekijät tekivät kuitenkin yhteistyötä myös nuorisotyön kanssa. Lopuksi, koulunuorisotyöntekijät kokivat suurimmaksi osaksi, että heidän asiantuntijuuttaan arvostettiin ja he saivat vapaasti määrittää omat tavoitteet ja työtehtävät.

Koulunuorisotyö, kouluyhteisöllisyys, moniammatillinen verkostotyö

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in NGOs and youth work, Bachelor of Humanities

Author: Camilla Bergman

Title: Building school communities – job description and networks of school youth workers

Number of Pages: 28 and 1 attachment pages

Supervisor(s): Sanna Nieminen

Commissioned by: Ministry of Education and Culture, Department of Youth Policy and Youth Work

Youth work in schools has been implemented since the beginning of the 2000s and it has become established as a form of work in the 2010s. Today, youth work in schools is already carried out in 90% of Finnish municipalities. Youth work in schools aims to promote young people's well-being and school community building by increasing the the number of "safe adults" in schools.

The aim of this thesis is to investigate the role of youth work in schools. In this thesis, the focus is especially on studying youth work in schools from the perspectives of school youth workers, and the tasks, cooperation and networks of school youth workers, as well as goal setting are studied. The thesis is commissioned by the Ministry of Education and Culture and the Department of Youth Policy and Youth Work. The result of the thesis is a job description for school youth workers, which the Ministry of Education and Culture can use in the development of funding for youth work in schools.

In my thesis, I use qualitative interview research as the main methodology. I interviewed a total of 8 school youth workers from different sized municipalities with different lengths of work experience. In the interviews, we focused on the school youth worker's job description, work tasks and work organization, such goal setting. Based on the interviews, I created a proposal for the job description of a school youth worker.

Based on the interviews, the school youth workers carried out work tasks typical of youth work in schools, such as interacting with young people and organizing recess activities, and used youth work methods, such as bonding activities and leading groups. The key networks of the interviewees in the schools were internal school actors, such as principals and counselors, but the school youth workers also worked with youth work actors. Finally, school youth workers for the most part felt that their expertise was valued and they were free to set their own goals and tasks.

Keywords: youth work in schools, community building in schools, multiprofessional network work

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	TILAAJAN ESITTELY	7
3	KOULUNUORISOTYÖN TAUSTA.....	8
	3.1 Koulunuorisotyö työmuotona	9
	3.2 Koulunuorisotyö kouluyhteisöllisyyden edistäjänä	10
	3.3 Koulunuorisotyöntekijät moniammatillisissa verkostoissa.....	11
	3.4 Koulunuorisotyön tutkimusta.....	12
4	KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT JA VAIHEET	13
	4.1 Aineiston analyysi.....	14
	4.2 Tutkimusetiikka	15
5	TYÖN TULOKSET.....	17
	5.1 Koulunuorisotyöntekijän työtehtävät ja työmuodot.....	17
	5.2 Verkostotyö koulunuorisotyössä.....	20
	5.3 Koulunuorisotyön johtaminen, seuranta ja järjestäminen.....	21
6	KEHITTÄMISEHDOTUS KOULUNUORISOTYÖNTEKIJÄN TYÖNKUVAKSI	23
	6.1 Ehdotus koulunuorisotyöntekijän työnkuvaksi.....	23
	6.2 Tilaaajan arviointi.....	24
	6.3 Pohdintaa.....	25
	LÄHTEET	27
	LIITTE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET	29

1 JOHDANTO

Nuorten hyvinvointi ja jaksaminen on vähentynyt koko koronakriisin ajan ja sen jälkivaikutuksia koetaan edelleen. Nuorten pahoinvointi ja mielenterveysongelmat ovat lisääntymässä (Aalto-Setälä et al. 2021) ja yksinäisyys on kasvussa (Kauppinen et al. 2021). Pandemian jäljet näkyvät erityisesti kouluissa lisääntyneen levottomuuden, heikentyneiden oppimistulosten ja koulupoissaolojen kasvussa. Monet toimialat ovat reagoineet tähän huonovointisuuden kasvuun luomalla erilaisia hankkeita ja rahoittamalla erilaisia nuoriso- ja sosiaalityön muotoja ongelman ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi. Yksi keino pureutua nuorten kohtaamiin haasteisiin on kouluissa tehtävän nuorisotyön lisäresursointi sekä ns. ”turvallisten aikuisten” lisääminen kouluihin ja kouluyhteisöllisyyden tukeminen erilaisten kehityshankkeiden avulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyrkinyt edistämään lasten ja nuorten hyvinvointia esimerkiksi rahoittamalla koulunuorisotyötä ja luomalla uuden Sitouttavan kouluyhteisötyön (SKY) -toimintamallin tukeakseen lasten ja nuorten kiinnittymistä kouluun. Käytännössä näiden kahden työmuodon työtehtävät ja osaamisalueet ovat hyvin läheisiä: molemmat pyrkivät edistämään kouluyhteisön yhteisöllisyyttä, luomaan hyvää ilmapiiriä ja lisäämään turvallisuuden tunnetta sekä puuttumaan varhaisessa vaiheessa ongelmien tarjoamalla nuorille tukea ja ohjaamalla heitä palveluiden piiriin. Käytännön työ näyttää usein myös hyvin samanlaiselta, vaikka molemmat työmuodot lähestyvät ongelmaa eri lähtökohdista.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI on arvioinut, että on tarvetta opetusvelvollisuuden sitomattomien työntekijöiden työn tavoitteiden kirkastamiselle sekä tehtävänkuvan täsmennykselle (KARVI 2022, 96). Näen siis, että olisi tärkeää luoda selkeämpi tehtävänkuva koulunuorisotyöntekijöille ja tarkastella tehtävänkuvaa ja sen suhdetta muun opetusvelvollisuuden sitomattomien henkilöstön tehtävänkuviin. Tähän tarpeeseen tartun opinnäytetyössäni.

Koulunuorisotyöstä käytetään erilaisia nimityksiä, esimerkiksi kouluissa tehtävä nuorisotyö tai koulunuorisotyö. Näillä käsitteillä on eroja: koulunuorisotyö perinteisesti on kapea-alaisempi käsite, joka viittaa koulun sisällä tapahtuvaan työhön, kun taas kouluissa tehtävä nuorisotyö kuvaa laaja-alaisempaa käsitettä (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 15). Lisäksi koulussa toimivilla nuorisotyöntekijöillä on monia erilaisia nimityksiä: koulunuorisotyöntekijä, koulunuoriso-ohjaaja, kouluyhteisöohjaaja jne. Käytän opinnäytetyössäni nimitystä koulunuorisotyö, koska

haluan työssäni erityisesti pureutua siihen koulunuorisotyöhön, joka sijoittuu kouluyhteisön sisälle ja sen päivittäiseen toimintaan. Lisäksi käytän käsitettä koulunuorisotyö, sillä haluan käsitellä työmuodon erityispiirteisiin perinteiseen nuorisotyöhön peilaten.

Opinnäytetyöni tavoitteena on tutkia koulunuorisotyön tehtävänkuvaa ja koulunuorisotyöntekijöiden verkostoja muihin koulussa toimiviin henkilöihin. Käymieni keskustelujen perusteella koulunuorisotyön parissa toimivien henkilöiden kanssa olen kuullut useamman kerran, että koulunuorisotyöntekijät joutuvat usein paikkaamaan muuta henkilökuntaa koulussa ja tekemään työtehtäviinsä kuulumattomia tehtäviä. Opinnäytetyöni luo siis konkreettisemmän kuvan siitä, mitkä koulunuorisotyöntekijän vahvuudet ovat kouluyhteisössä ja mitä hän voi kouluyhteisölle tuoda.

Valitsin tehtävänkuvan lisäksi yhteistyöt ja verkostot käsittelyyn, koska verkostoja tutkimalla voidaan luoda tarkempi kuva siitä, miten nämä eri tehtävänkuvat toimivat keskenään kouluissa ja luoda selkeämpi kuva siitä, miten tehtävänkuvia ja yhteistyötä voidaan kehittää kouluissa. Opinnäytetyö voi antaa myös viranomaisille suosituksia siitä, miten koulunuorisotyötä voisi paremmin ohjata esimerkiksi rahoitusta kehittämällä.

Opinnäytetyöni tulee siis vastata alla oleviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitä työtehtäviä koulunuorisotyöntekijän tehtävänkuvaan kuuluu?
2. Minkälaisissa verkostoissa koulunuorisotyöntekijä toimii? Keitä siihen kuuluu?
3. Miten koulunuorisotyöntekijän tavoitteet määritellään? Kuka on mukana määrittelyssä niitä?

Opinnäytetyöni lopullisena tuotoksena tulee olemaan ehdotus koulunuorisotyöntekijän työnkuvaiksi, jota Opetus- ja kulttuuriministeriö voi hyödyntää esimerkiksi koulunuorisotyön kehittämiseen ja rahoituksen ohjaamiseen. Työnkuva on myös hyödynnettävissä esimerkiksi kuntatoimijoiden osalta koulunuorisotyön kehittämisessä.

2 TILAAJAN ESITTELY

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) on yksi Suomen 12 ministeriötä, jotka muodostavat niitä johtavien ministereiden kanssa valtioneuvoston. Opetus- ja kulttuuriministeriön vastuualueella on Suomen koulutus-, tiede-, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittäminen (OKM 2023a). Tämän opinnäytetyön on tilannut Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön ja -politiikan vastuualue, jonka vastuulla on ”nuorisotyön ja politiikan yhteensovittaminen” (OKM 2023b). Käytännössä tämä tarkoittaa nuorisoasioihin liittyvien linjausten ja säädösten valmistelu ja valtionavustusprosessit esimerkiksi kunnalliseen nuorisotyöhön sekä nuorten parissa toimiville järjestöille ja yhdistyksille.

Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön ja -politiikan vastuualueella on myös vastuu nuorisoalan tieto-ohjauksesta. Tieto-ohjaus valtionhallinnossa tarkoittaa vaikuttamista ”tavoitteellisella informaation ja tiedon kaksisuuntaisella välittämisellä” (Tukia & Wilskman 2011, 6). Tieto-ohjauksessa voidaan esimerkiksi kuvailla nykyhetkeä tuottamalla tilastoja tai raportteja, vertailla tietoa vertaisanalyysin, -arvioinnin ja -oppimisen avulla tai jakaa hyviä käytänteitä (mt. 6–7). Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön ja -politiikan vastuualue ohjaa nuorisoalaa käyttäen näitä kolmea tieto-ohjauksen menetelmää.

Nuorisotyön ja -politiikan vastuualue on luonut nuorisoalan osaamiskeskusrakenteen tieto-ohjausta helpottamiseksi (OKM 2023c). Osaamiskeskukset tukevat valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman tavoitteiden toimeenpanoa. Nykyisessä osaamiskeskusmallissa on kuusi eri osaamiskeskusta, jotka erikoistuvat erilaisiin nuorisotyön muotoihin ja joita toteuttaa erilaisten nuorisoalan toimijoiden konsortio (mt.). Osaamiskeskuksia on kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus Kanuuna, nuorisoalalla toimivien järjestöjen osaamiskeskus Kentauri, Osallisuuden osaamiskeskus, kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus, digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus sekä koulunuorisotyön osaamiskeskus Nuoska. Nuoskaa koordinoi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia ja siinä on mukana sen lisäksi EHYT ry, Folkhälsan förbund rf, Förening Luckan rf, Mieli ry, Nuorisotutkimusseura, Kehittämiskeskus Opinkirjo, Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus Kanuuna, Vantaan kaupunki ja Åbo Akademi. Osaamiskeskuksen tavoitteena on koota ja tehdä tunnetuksi nuorisotyön hyviä käytänteitä kouluissa ja oppilaitoksissa, edistää koulunuorisotyön leviämistä uusiin kouluihin, mallintaa koulunuorisotyön työmuotoja ja laadunarviointimenetelmiä sekä vahvistaa osaamiskeskuksien kaksikielisyyttä (Xamk 2023).

3 KOULUNUORISOTYÖN TAUSTA

Nuorisolaki määrittelee nuorisotyön kasvatustyöksi, joka sijoittuu nuorten vapaa-aikaan ja jonka tavoitteena nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukeminen yhteiskunnassa (Nuorisolaki 2016/1285). Nuorisotyö on siis vahvasti osa kansalaiskasvatusta, jonka keskiössä on nuoren aktiivinen osallisuus, toimijuus ja vapaaehtoisuus. Nuorisotyötä ohjaa niin lait, kuten nuorisolaki, kuin ammatin sisäiset eettiset ohjeistukset. Suomessa nuorisotyö on vahvasti kuntien sekä aluehallintovirastojen rahoittamaa, vaikka nuorisotyötä toteuttaa kuntatoimijoiden lisäksi myös esimerkiksi erilaiset järjestöt ja yhdistykset, joilla oli tärkeä merkitys nuorisotyön muotoutumisessa omaksi työmuodoksi ja ammattikunnaksi.

Ennen koulunuorisotyön vakiintumista omana työmuotonaan, nuorisotyö teki paljon yhteistyötä koulujen kanssa. Jo 1940-luvulla kansakouluja koskevaan lakiin lisättiin pykälä, joka velvoitti kansakoulut tekemään yhteistyötä ”nuorison hyväksi toimivien järjestöjen kanssa” sekä ”tukea koulunsa päättäneiden nuorten sivistysharrastuksia” (Hännikäinen-Uutela & Penttinen 2023, 17–18). Tämän lisäksi opettajien koulutukseen lisättiin nuorisotyön ja nuorisokasvatuksen opintoja (mt.). Nuorisotyö erkaantui kouluyhteisöstä 1960- ja 1970-luvuilla, mutta nuorisotyö vaikutti kuitenkin vahvasti koulujen liepeillä esimerkiksi harrastustoiminnan osalta (Hännikäinen-Uutela & Penttinen 2023, 19). 1990-luvun lama vaikutti laaja-alaisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin ja johti vahvempaan yhteistyöhön yli ammatillisten rajojen (mt.).

Koulunuorisotyö työmuotona on vakiintunut osana yhteistyötä koulun sekä nuorisotyön toimijoiden välillä 2000-luvulla (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 14). Yksi ensimmäisistä puhtaasti koulunuorisotyön hankkeista oli Humakin yhteishanke Perhekeskus Ville ry:n kanssa, joka järjestettiin vuosina 2003–2004 Jyväskylän Kilpisen yläkoulussa (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 8). Koulunuorisotyötä on lisäresurssoitu niin Opetus- ja kulttuuriministeriön, aluehallintovirastojen kuin muiden toimijoiden osalta erityisesti vuoden 2014 jälkeen (Hännikäinen-Uutela & Penttinen 2023, 34–35). Tätä lisäresurssointia on vauhdittanut niin nuorisotyön menetelmien parempi tunnistaminen hyvinvoinnin edistäjänä kuin nuorten entistä monitahoisemmat kohtaamat haasteet, kuten mielenterveyden ongelmat, syrjäytyminen tai ilmastoahdistus. Koronapandemia ja sen vaikutukset lasten ja nuorten hyvinvointiin ovat vauhdittaneet tätä kehitystä entistä enemmän. Tänä päivänä koulunuorisotyötä tehdään jossain muodossa n. 90 % kuntien peruskouluista (Nuorisotilastot.fi 2022).

3.1 Koulunuorisotyö työmuotona

Koulunuorisotyöllä tarkoitetaan nuorisotyötä, jota toteutetaan kouluympäristössä, ja jossa nuorisotyöntekijä on mukana koulun arjessa. Koulunuorisotyöllä on siis samat tavoitteet ja ohjaavat arvot ja eettiset ohjeistukset kuin nuorisotyöllä, vaikka työympäristö on eri. Toimintaympäristön rajoitusten takia kaikki perinteiset nuorisotyön osa-alueet, kuten vapaaehtoisuus aina toteudu.

Koulunuorisotyö voidaan nähdä toteutuvan neljällä eri tasolla, jotka kuvaavat koulun ja nuorisotyön välistä yhteistyötä: tilatasolla, menetelmätasolla, tiedonvaihtotasolla ja kasvatuskumppanuus-tasolla (Kolehmainen & Laitinen 18–22). Tilatasolla tarkoitetaan sitä, että nuorisotyössä hyödynnetään ja yhteiskäytetään eri tiloja, kuten koulua tai nuorisotilaa nuorille suunnattua toimintaa varten. Menetelmätaso viittaa siihen, että nuorisotyö tarjoaa kouluille erilaisia menetelmiä ja palveluita, joissa nuorisotoimi on yleensä toteuttajana ja koulu tilaajana tai aloitteen tekijänä. Tiedonvaihtotaso tarkoittaa, että nuorisotyö voi välittää koulun kautta tietoa nuorille. Viimeinen taso on kasvatuskumppanuuden taso, jossa yhteistyö määräytyy koulussa nuorten arjessa olevan koulunuorisotyöntekijän läsnäolon mukaan. Näistä tasoista viimeinen on taso, jota tarkastelen tässä opinnäytetyössä.

Koulunuorisotyöntekijöillä on erityinen rooli koulu yhteisössä. Koulunuorisotyöntekijöillä on sama kasvatusvastuu, kuin esimerkiksi opetushenkilöstöllä, mutta ei ole pedagogista vastuuta, eli vastuuta nuorten oppimistuloksista (Hännikäinen-Uutela & Penttinen 2023, 73). Koulunuorisotyöntekijät toteuttavat kouluympäristössä nuorisotyön perustehtäviä: nuorten sosiaalisen kasvun ja voimavarojen tukeminen, erilaisten haittojen ehkäiseminen sekä yhteisöllisyyden tukeminen yhteisten pelisääntöjen avulla (mt. 74–75). Koulunuorisotyöntekijän vahvuus nuorten näkökulmasta on se, että hänellä ei ole arviointivastuuta tai velvollisuutta käskeä nuorta toimimaan tietyllä tavalla (mt. 111–112). Tämä tekee koulunuorisotyöntekijästä helpommin lähestyttävän aikuisen, joka näkee nuoren holistisena kokonaisuutena eikä vain esimerkiksi arvosa-
nojen värittämänä. Koulunuorisotyöntekijä voi käyttää huumoria ja aitoa kohtaamista työvälineenä ilman, että menettäisi ns. vakavasti otettavuuden.

Käytännössä koulunuorisotyössä käytetään monia samanlaisia työkaluja kuin perinteisessä nuorisotyössä esimerkiksi nuorisotilalla. Koulunuorisotyössä esimerkiksi kohdataan yksittäisiä nuoria sekä ohjataan ryhmiä, ryhmäytetään luokkia ja järjestetään välituntitoimintaa (Hänni-

käinen-Uutela & Penttinen 2023, 103–112). Koulunuorisotyössä toiminta voi kohdistua oppitunneille tai niiden ulkopuoliseen aikaan ja voi kummuta koulun tai sen oppilaiden tarpeista tai toiveista.

Tässä opinnäytetyössä koulunuorisotyö nähdään työtehtävien ja työmuotojen kautta. Työtehtävät ovat erilaiset tavoitteet ja vastuut, jotka asetetaan koulunuorisotyöntekijöille. Työmuodot ovat taas ne menetelmät, joiden avulla koulunuorisotyöntekijät toteuttavat ja saavuttavat heille asetettuja työtehtäviä ja tavoitteita. Esimerkiksi tässä työssä nähdään nuorten kohtaaminen tärkeänä koulunuorisotyön työtehtävänä, mutta tämä kohtaaminen voi toteutua esimerkiksi välituntien aktivoinnin, eli esimerkiksi välitunneilla järjestettävien pelien ja turnauksien muodossa.

3.2 Koulunuorisotyö kouluyhteisöllisyyden edistäjänä

Yhteisöllisyys tarkoittaa yhteenkuuluvuuden tunnetta tiettyyn ryhmään, joka syntyy yhteisön jäsenien välisestä vuorovaikutuksesta (Raina & Haapaniemi 2007, 34. Yhteisö on ryhmä, joka jakaa tietyt arvot, normit ja tavoitteet (Raina 2012, 12). Koulu on yhteisö, jossa lapset ja nuoret oppivat yhteisötaitoja, kuten vuorovaikutustaitoja, tunnetaitoja ja kaveritaitoja, jotta he voivat aikuisina toimia uusien yhteisöjen, kuten perheiden tai työyhteisöjen jäseninä (Raina & Haapaniemi 2012, 40).

Yhteisöllisyys tutkitusti edistää ihmisten terveyttä, hyvinvointia ja oppimista (Nikkilä & Paasivaara 2010, 5). Yhteisöllisyys on tullut mukaan koulukeskusteluun erityisesti vuoden 2014 opetussuunnitelman päivityksen jälkeen. Yhteisöllisyys näkyy jo vahvasti opetussuunnitelmassa, jossa esimerkiksi perusopetuksen arvoperustaa käsittelevässä luvussa todetaan, että ”oppilas tarvitsee [...] kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään.” (Opetushallitus 2014: 15). Opetussuunnitelmassa myös tuodaan esiin yhteisöllisen oppimisen tärkeys sekä esimerkiksi välituntien, päivänavausten ja muiden koulun yhteiset tapahtumat osana kouluyhteisöllisyyden rakentamista (mt. 43).

Yhteisö-termiä käytetään myös liittyen oppilas- ja opiskelijahuoltoon. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määritellään yhteisöllinen opiskeluhoito, jonka tavoitteena on edistää ”opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä” (Oppilas- ja

opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 4§). Oppilas- ja opiskelijahuollosta on vastuussa lain mukaan kaikki koulun sisällä toimivat opiskeluhuollon toimijat.

Tässä opinnäytetyössä tutkimuksen kohteena on erityisesti koulu yhteisöllisyys ja sen rakentuminen erityisesti koulunuorisotyöllisin menetelmin. Koulunuorisotyön menetelmät ovat oivallinen tapa vaikuttaa koulu yhteisöllisyyteen esimerkiksi edistämällä nuorten yhdessä toimimisen valmiuksia (esimerkiksi tunne- ja kaveritaidot), lisäämällä kouluviihtyvyyttä yhteistoiminnan (esimerkiksi välituntipelien) avulla tai olemalla turvallinen ja luotettava aikuinen, jolle voi kertoa asioita (Hännikäinen-Uutela & Penttinen 2023, 64). Koulu yhteisöllisyys vaatii kuitenkin koko koulu yhteisön panoksen, johon kuuluu myös muiden koulussa toimivien aikuisten, kuten rehtoreiden, kuraattorien, opinto-ohjaajien ja opettajien, tuen (mt.).

3.3 Koulunuorisotyöntekijät moniammatillisissa verkostoissa

Koulunuorisotyöntekijät toimivat yhdessä osana moniammatillista yhteisöä (Hännikäinen-Uutela & Penttinen 2023, 63–68). Moniammatillinen verkosto on laajasti käytetty termi monella eri yhteiskunnan osa-alueella, jolla viitataan asiakkaan (esimerkiksi oppilaan) ympärille koottuja asiantuntijoita, jotka edustavat erilaisia palveluita tai toimialoja, mutta jotka kaikki haluavat ratkaista asiakkaan ongelman yhdessä (mt. 65). Koulu yhteisön moniammatillinen verkosto koostuu mm. koulun rehtoreista, opettajista, kuraattoreista, opinto-ohjaajista, koulunkäynnin ohjaajista, kouluvalmentajista ja koulunuorisotyöntekijöistä sekä tietenkin oppilaista ja heidän vanhemmistaan. Koulunuorisotyöntekijät toteuttavat moniammatillisessa verkostossa kasvatuskumppanuutta, jossa koulunuorisotyöntekijät ovat läsnä koulun arjessa muiden aikuisten kanssa (Kolehmainen & Laitinen 2014, 22).

Yksi esimerkki koulussa toimivasta moniammatillisesta verkostosta on yhteisöllinen oppilahuolto. Jokaisessa koulussa on oltava lakisääteinen opiskeluhuoltoryhmä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14§), mutta sen kokoonpano riippuu oppilaitoksesta. Opiskeluhuoltoryhmä koostuu yleisimmin rehtorista, oppilaiden ja huoltajien edustajista, opinto-ohjaajasta, kuraattorista, koulun psykologista, terveydenhoitajasta sekä muita koulun toimijoista (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023).

Toinen esimerkki nuorisotyön moniammatillisesta verkostosta on Nuorisolain 9§ määrittämä kunnallinen ohjaus- ja palveluverkosto (Nuorisolaki 1285/2016). Nuorisolain mukaan jokaisessa kunnassa on oltava moniammatillinen ohjaus- ja palveluverkosto, jonka tavoitteena on

”koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista”, ”edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista” sekä ”edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi” (mt.). Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston kuuluu kunnan nuorisotoimijoiden lisäksi esimerkiksi nuorisojärjestöjen, seurakunnan ja muiden nuorten kannalta keskeisten toimijoiden edustajia, kuten esimerkiksi poliisin ankkuritoinnin edustajia (mt.). Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto on esimerkki moniammatillisesta verkostosta, jossa koulunuorisotyöntekijät voivat olla jäseninä.

Koulunuorisotyön toimintaan vaikuttaa sen ympäröivän yhteisön asenteet sitä kohtaan, joten siksi on tärkeää myös tutkia koulunuorisotyötä osana koulu yhteisöä. Tässä opinnäytetyössä tutkimuksen kohteena on koulunuorisotyöntekijöiden työtehtävien lisäksi myös koulunuorisotyöntekijöiden verkostot ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Tässä opinnäytetyössä keskitytään koulun sisäisiin verkostoihin ja koulunuorisotyön asemaan niiden sisällä. Koulunuorisotyö on erityinen toimija, koska se toimii ns. nuorisotyön agenttina koulun sisällä. Tämä tarkoittaa, että se toteuttaa nuorisotyötä nuorisotyöllisin menetelmin, mutta koulun sisällä.

3.4 Koulunuorisotyön tutkimusta

Koulunuorisotyöstä on tehty tutkimusta niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Kansainvälisesti tutkimuksen kohteena ovat olleet esimerkiksi koulunuorisotyö työmuotona ja sen määrittely, nuorisotyön asettuminen ja sen ristiriidat koulu ympäristössä, koulunuorisotyön suhde opetussuunnitelmiin (Nuorisotutkimusseura 2021). Kansainvälisesti koulunuorisotyötä on tutkittu esimerkiksi Australiassa ja Iso-Britanniassa. Kansainvälisissä tutkimuksissa pitää kuitenkin muistaa, että koulunuorisotyöllä voi olla todella erilainen kehityskaari ja konteksti, joka johtuu kunkin maan omasta koulutus- ja nuorisotyökulttuurista (mt.).

Suomessa koulunuorisotyötä on tutkinut esimerkiksi Nuorisotutkimusseura, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu. Koulunuorisotyötä on käsitelty myös lukuisissa opinnäytetyö- ja pro gradu -tutkielmissa. Suomessa tutkimuksen kohteena ovat olleet suomalaisen koulunuorisotyön tavoitteet, kehittyminen ja toteutus. Annika Kauhanen on tutkinut koulunuorisotyön tavoitteita ja päämääriä ja verrannut niitä koulujen tavoitteisiin ja päämääriin (Kauhanen 2011). Tomi Kiilakoski on tutkinut koulunuorisotyön kehittymistä 2010 luvulla ja koulunuorisotyön hyötyjä koulu ympäristössä (Kiilakoski 2014). Marjo Kolehmainen ja Pauliina Laitinen ovat taas tutkineet koulunuorisotyötä työmuotona ja sen eri tasoja (Kolehmainen & Laitinen 2014).

4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT JA VAIHEET

Tässä opinnäytetyössä käytän tutkimusmenetelmänä laadullista haastattelututkimusta. Haastattelututkimusta käytetään yleensä silloin, kun tutkitaan esimerkiksi tietyn ihmisryhmän asenteita, mielipiteitä, kokemuksia tai havaintoja. Valitsin tutkimusmenetelmäksi haastattelututkimuksen, koska tässä opinnäytetyössä tutkimuksen kohteena on erityisesti koulunuorisotyöntekijöiden näkemykset ja kokemukset siitä, mikä heidän työnkuvansa on.

Haastatteluissa käytin menetelmänä puolistrukturoitua, tai teemahaastattelua. Teemahaastattelu on strukturoidun haastattelun ja avoimen haastattelun välimuoto, jossa haastateltaville esitetään kysymyksiä ennalta määritellyistä teemoista, mutta nämä kysymykset voivat olla erilaisia tai ne voidaan esittää eri järjestyksessä (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48). Teemahaastattelu sopii erityisesti laadulliseen kasvatus- ja yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen (Hirsjärvi et al 2009, 208). Valitsin teemahaastattelun tutkimusmenetelmäksi, koska halusin tutkia jokaisen haastateltavan antamia vastauksia tiettyihin, ennalta määriteltyihin teemoihin, jotka toimivat perustana koulunuorisotyöntekijän työnkuvan luomiseksi. Toisin kuin joissain teemahaastatteluissa, loin kuitenkin haastattelukysymykset, jotka kysyin jokaiselta haastateltavalta suunnitellen samassa järjestyksessä. En kuitenkaan halunnut määritellä etukäteen eri vastausvaihtoehtoja haastateltaville strukturoidun haastattelun tai lomakehaastattelun tavoin, vaan halusin jättää vastausmuodon avoimeksi haastateltavalle (Hirsjärvi & Hurme 2001, 44–45). Haastattelukysymykset koskevat joko haastateltavan tehtäväkuvaa ja päivittäistä työkulkua, yhteistyötä ja verkostoja tai työn tavoitteiden määrittelyä ja osallisuutta suunnitteluun. Pysin myös muotoilemaan kysymykset niin, että ne eivät kantaisi sisällään mitään ennakkokäsityksiä odottamistani vastauksista. Haastattelukysymykset löytyvät tämän opinnäytetyön liitteenä (liite 1).

Koska opinnäytetyöni tavoitteena on luoda yleistettävä työnkuva koulunuorisotyöntekijöille, oli tärkeää, että kerään aineistoa haastattelemalla alan työntekijöitä erilaisilla työnimikkeillä, työkokemuksella ja eri kokoisista kunnista. Asetin itselleni tavoitteen, että haastattelen ainakin kaksi henkilöä pienistä kunnista (alle 50 000 asukasta), keskikokoisista kunnista (50 000–150 000 asukasta) ja suurista kunnista (yli 150 000 asukasta). Käytin tätä sääntöä etsiessäni haastateltavia. Löysin haastateltavat kuntien ja kaupunkien julkisten verkkosivujen kautta ja lähestyin heitä sähköpostitse kutsuakseen heitä haastatteluun.

Loppuen lopuksi haastattelin 8:aa koulunuorisotyöntekijää, jotka työskentelivät Vantaalla, Turussa, Lahdessa, Savonlinnassa, Kouvolassa, Lempäälässä, Kauhajoella ja Leppävirralla. Haastateltavien työnimikkeet vaihtelivat koulunuorisotyöntekijästä, koulunuoriso-ohjaajaan ja kouluyhteisöohjaajaan. Haastateltavilla oli myös eri pituisia työkokemuksia koulunuorisotyössä: lyhyimmillään muutaman kuukauden työkokemus ja pisimmillään n. 10 vuoden työkokemus. Haastateltavien työhön vaikutti myös vahvasti kunkin kunnan koulunuorisotyön rahoitusmuoto: haastateltavina oli pysyvää rahoitusta saavia koulunuorisotyöntekijöitä sekä hankerahoituksella työskenteleviä.

Haastattelut pidettiin verkkohaastatteluina Microsoft Teams -alustaa käyttäen, koska se oli jo ennestään tuttu haastateltaville. Yksi haastattelu pidettiin puhelimitse teknisten haasteiden vuoksi. Haastattelut kestivät pisimmillään noin tunnin ja lyhyimmillään n. 20 minuuttia. Haastattelut tallennettiin videomuotoon Microsoft Teams -alustalla (puhelinhaastattelu tallennettiin äänitteenä) ja litteroitiin jälkikäteen. Haastatteluissa ilmi tulleita henkilötiedot (esimerkiksi kunta, jossa työskentelee) sekä haastateltavien nimet anonymisoitiin. Tässä työssä käytetään haastateltavista numeroa haastattelun mukaan (H1, H2, H3 jne.).

4.1 Aineiston analyysi

Ensimmäinen askel analyysissä oli haastattelujen litterointi, eli puhtaaksi kirjoittaminen, joka on yleisin ensimmäinen askel haastattelututkimuksen aineiston purkamisessa (Hirsjärvi & Hurme 2001, 138). Koska opinnäytetyössäni keskityn haastattelujen sisältöön, en litteroinut haastateltavien taukoja tai toistettuja sanoja, kuten usein keskusteluanalyysissä tehdään (mt. 139–140), vaan keskityin haastatteluvastauksien purkamiseen mahdollisimman ymmärrettävään muotoon. Halusin kuitenkin säilyttää haastateltavien oman äänen, joten en koskenut esimerkiksi haastateltavien puhekielisiin ilmauksiin. Käytin litteroinnissa apuna Microsoft Teamsin automaattista transkriptiota sekä Microsoft Wordin sanelutyökalua. Ensiksi litteroin ns. raa'an datan ja sitten oikoluin ja korjasin mahdolliset litterointivirheet käsin kuunnellen samalla haastattelutallennetta.

Seuraava askel analyysissäni oli lopullisen aineiston, eli litteroitujen haastattelujen, lukeminen. Lopullista tekstiä kahdeksassa haastattelussa oli n. 50 sivua ja n. 20 000 sanaa. Aineiston lukuvaiheessa aineistosta nousi viisi eri teemaa, joiden mukaan teemoittelin vastaukset: 1) työtehtävät ja työnkuva, 2) työn tavoitteet ja niiden määrittely, 3) yhteistyö ja verkostot, 4) esihenkilöt

ja työn johtaminen sekä 5) raportointi ja työn tuloksien seuranta. Käytin aineiston läpikäymisessä värikoodia, jonka avulla oli helppo nähdä visuaalisesti, mitkä vastaukset liittyivät mihinkin teemaan.

Viimeinen askel analyysissä oli alkaa rakentaa lopullista tuotosta, eli koulunuorisotyöntekijän työnkuvaa. Työnkuvaa rakentaessani listasin ensin kaikki ilmi tulleet työtehtävät, työmuodot, tavoitteet, verkostot ja työn johtamiseen liittyvät seikat yhteen dokumenttiin ja aloin yhdistelemään samoja vastauksia yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Lopullinen työnkuva löytyy tämän opinnäytetyön luvusta 6.1.

4.2 Tutkimusetiikka

Opinnäytetyötä tutkimusmuotona ohjaa samat eettiset periaatteet ja säännöt kuin muuta vastuullista tutkimustyötä. Hyvä tieteellinen käytäntö tarkoittaa tutkimusta, jossa tutkijat noudattavat huolellisuutta ja tarkkuutta ja toimivat rehellisesti ja eettisesti esimerkiksi tiedonhankinnassa tai tutkittavien informoinnissa. (Kuula 2011, 18–19).

Opinnäytetyötäni ohjasi HUMAKin opinnäytetyön eettiset ohjeet, jotka toimivat ohjenuorana tutkimuksen eettisyyden varmistamiseksi. Opinnäytetyöni aluksi luotiin tutkimussopimus, jonka hyväksyi opinnäytetyön tilaaja sekä ohjaaja. Tutkimussopimuksesta kävi ilmi tutkimuksen tavoitteet, aikataulu sekä opinnäytetyön yleiset sopimusehdot esimerkiksi tekijänoikeuksiin ja tulosten julkistamiseen liittyen. Tutkimussopimus lähetettiin haastateltaville sähköpostikutsussa.

Haastattelujen kutsuvaiheessa varmistin, että kutsusähköpostista kävi ilmi haastattelun tekijä ja tarkoitus ja kutsun liitteenä löytyi jo haastattelukysymykset, tietosuojatiedote, sekä tutkittavan informointilomake. Kahden haastateltavan kunta pyysi erillistä tutkimuslupaa haastattelujen sopimiseksi, jonka allekirjoitin kunnan kanssa. Tämä tutkimuslupa tehtiin kunnan omien eettisten ohjeiden mukaisesti ja sovin lähettäväni lopullisen opinnäytetyön kunnan arkistoon arkistoitavaksi. Haastateltavat lukivat läpi ja allekirjoittivat tutkimussuostumuksen, joka luotiin HUMAKin eettisten ohjeiden mukaisesti, ennen haastattelun alkua. Haastattelukysymykset lähetettiin myös haastateltaville etukäteen, jotta haastateltavat tietäisivät, mitä heiltä odotetaan haastattelussa.

Aineiston analyysivaiheessa kaikkien haastateltavien henkilötiedot, kuten haastatteluissa ilmenneet nimet sekä työskentelykunnan nimet, anonymisoitiin lopullisesta aineistosta. Lopullisiin haastateltaviin viitataan tässä opinnäytetyössä numeroin (H1, H2, H3...). Aineiston säilytyksessä varmistin, että vain opinnäytetyön tekijällä on pääsy tiedostoihin, joista voi ilmetä haastateltavien henkilötietoja. Alkuperäiset haastattelutallenteet myös poistettiin litteroinnin jälkeen.

5 TYÖN TULOKSET

Seuraavaksi esittelen opinnäytetyöni tulokset. Tulokset esitellään kolmessa luvussa, jotka vastaavat tämän työn kolmeen tutkimuskysymykseen. Luvussa 5.1 käsitellään koulunuorisotyöntekijän työtehtävät ja työmuodot. Luvussa 5.2 käsitellään koulunuorisotyöntekijöiden verkostoja. Luvussa 5.3 käsitellään koulunuorisotyöntekijöiden tavoitteita ja niiden määrittelyä.

5.1 Koulunuorisotyöntekijän työtehtävät ja työmuodot

Kaikki haastateltavani koulunuorisotyöntekijät kokivat tärkeimmäksi tehtäväkseen omassa työssään nuorten kohtaamisen. Kohtaaminen nähtiin haastattelussa kokonaisvaltaisena asiana, joka rytmittää työpäivää. Useimmilla haastateltavilla oli koulussa jokin oma tila, jossa käytettiin ”ovi auki” -periaatetta. Kuka tahansa nuori pystyi siis tulemaan koulunuorisotyöntekijän kanssa juttelemaan milloin vain. Koulunuorisotyöntekijät jalkautuvat oman tilan lisäksi myös välitunneille ja luokkiin tarpeen mukaan.

”Mun mielestä niin paras päivä on sitä, kun [...] mahdollisimman paljon pystynyt olemaan noitten oppilaiden kanssa. On se sitten välitunnilla tai on se sitten luokkatilanteessa tai on se pienryhmässä. Silloin musta työpäivä on paras, kun mä pystyn tekemään sitä.” H5

Kohtaamisessa korostui koulunuorisotyöntekijän ns. ”turvallisen aikuisen” rooli. Koulunuorisotyöntekijän rooli nähtiin erilaisena ns. muuhun koulun henkilökuntaan liittyen. Yksi eroavaisuus oli pedagogisen vastuun puuttuminen, eli se, että koulunuorisotyöntekijällä ei ole vastuuta opetettavista sisällöistä. Useampi haastateltava mainitsi tämän vahvuutena, joka lisää koulunuorisotyöntekijän lähestyttävyyttä muihin opettajiin verraten.

”Koska ei ole sitä vastuuta, mutta se vastuun vapautus niin kun auttaa aika paljon nuoria nyt tota kun ymmärtää sen että me ollaan se turvallinen aikuinen. Niin meihin voi luottaa asioissa, mitkä on ehkä vähän kipeitä ja joista tulisi sitten ehkä sanomista niin muilta, esimerkiksi opettajilta tai henkilökunnalta.” H8

Yleisin haastattelussa ilmi tullut koulunuorisotyöntekijän työmuoto oli luokkien tai erilaisten nuorisoryhmien ryhmäytyks. Jokainen haastateltava mainitsi ryhmäytyksen olennaisena osana vuosikelloaan, mutta ryhmäytyksen muoto vaihteli eri koulujen välillä. Useimmissa kouluissa ryhmäyttäminen oli osa ns. ”nivelevaihtelytyöskentelyä”, jossa työskennellään esimerkiksi alakoulusta yläkouluun siirtyvien kanssa 7. luokan alussa tai 9. luokalta lukioon siirtyvien kanssa. Yhdessä koulussa koulunuorisotyöntekijä oli mukana ryhmäyttämässä tukioppilaita. Joissakin

ryhmäytyksille oli jo valmiit muodot (esimerkiksi valmiit tuntipohjat), kun taas joissain se oli epämuodollisempaa.

”Sen lisäksi iso osa mun työajasta menee ryhmäytyspäiviin. Mä pidän joka ikiselle luokalle kokonaisen ryhmäytyspäivän. Se on noin viiden tunnin mittainen ja menään tohon noin kilsan päähän nuorisotalolle.” H6

Suurin osa haastateltavista mainitsi myös välituntien aktivoimisen yhtenä työmuotona. Välitunneilla nuorten kohtaamisen lisäksi koulunuorisotyöntekijät järjestivät erilaista toimintaa välituntien aktivoimiseksi. Tämä toiminta oli esimerkiksi erilaisten kilpailuiden järjestäminen tai muu aktivoiva toiminta (jättisaippuakuplat, sirkuspelit, korttipelit, shakki jne.). Tietynlainen pelillinen kilpailu nähtiin asiana, joka edisti yhteisöllisyyttä koulussa ja lisäsi oppilaitten motivaatiota osallistua välituntitoimintaan.

”Mulla on semmoinen viidenkymmenen eri tota tehtävän lista. Jotkut toimii tosi hyvin ja jotkut on sellaisia, että nuoret ei todellakaan ota osaa niihin [...] heti kun on sellainen joku välituntitoiminta missä ei ole palkintoa niin silloin nuoret useimmiten skippaa sen [...] No ehkä ryhmäytstunneilla silloin tota se kilpailuvietti, että niin sanotusti paras luokka tai vastaava silloin se tulee mutta noissa välituntihaasteissa sitä on vähän vähemmän sitten.” H8

Teemapäivät ja -tunnit sekä erilaiset pop-up tapahtumat olivat myös olennainen osa haastateltavien työarkea. Teemapäiviä ja tapahtumia järjestettiin yleensä yhteistyössä eri tahojen kanssa, kuten opojen tai kuraattoreiden kanssa. Haastateltavien järjestämät teematunneilla oli aiheina esimerkiksi tunnetaidot, kaveritaidot, päihteet tai mielen hyvinvointi, kun taas teemapäivät yleensä koskivat esimerkiksi tiettyä merkkipäivää, kuten ystävänpäivää.

”Minulla on siis [...] tällöinen ”hyvinvointicorner” lyseon lukiolla [...]. Se olisi sitten aina eri teemoilla. Siellä on ollut ystävänpäivä teemaa ja tänään oli hedelmäkarkkionnenpyörää. On ollut rentoutusta ja kesätyötä ja pelaamisteemaa ja monenlaisia.” H3

Osa haastateltavista oli myös mukana jonkinlaisessa pienryhmätoiminnassa joko ohjaajana tai avustavassa roolissa. Pienryhmissä haastateltavilla oli yleensä kohderyhmänä esimerkiksi syrjäytymisvaarassa olevat tai yksinäiset nuoret ja niiden tavoitteena oli tietynlainen sosiaalinen vahvistaminen ja vertaistuki osallistujille ja sitä kautta nuoren kiinnittäminen osaksi kouluyhteisöä.

”Mulla on esimerkkinä tyttöryhmä, mitä mä oon kuraattorin kanssa vetänyt puolitousta vuotta [...] näiden tyttöjen kanssa ollut semmoisia ongelmia, että on ollut semmoisia kovistyttyjä, tappelijoita, riidan haastajia [...] sen kehityskaaren [olen nähnyt] puolentoista vuoden aikana, että se alkaa olla niin, että se on pikemminkin niinku meidän apuna estämässä tappeluita.” H4

Kaksi haastateltavaa mainitsi, että oman työn hankeluontoisuus toi myös lisätyötehtäviä koulu-
nuorisotyöntekijälle. Haastateltavista yksi oli Aluehallintoviraston hankkeessa ja toinen Euroo-
pan sosiaalirahaston, eli ESR-hankkeessa. Nämä hankkeen tuomat lisätyöt olivat esimerkiksi
kirjaamiseen raportointiin liittyviä. Hankkeessa työskentelevät toivoivat pysyvämpää toimintaa
omalle roolilleen ja toivat myös esiin erilaisten hankerahoitusten aiheuttamaa byrokratiaa, joka
haittaa käytännön työtä.

*”Se mikä on tosi huonoa näiden nuorten kanssa, että [...] pitää täyttää sitä ESR-
lomaketta, mikä ei ole ollenkaan suunnattu nuorille. [...] byrokraattiseen toimin-
taan menee niinku yllättävän paljon sitä aikaa.” H3*

Haastatteluissa keskusteltiin myös työtehtävien jakautumisesta ja kestosta päivittäisessä ar-
jessa. Haastateltavat käyttivät eniten aikaa nuorten kohtaamiseen sekä toiminnan suunnitteluun
ja yhteistyöhön. Vähiten aikaa käytettiin päivän aikana esimerkiksi oman työn kirjaamiseen ja
raportointiin.

Haastatteluissa kysyttiin myös haastateltavilta heidän tekemistään työtehtävistä, jotka eivät var-
sinaisesti kuuluneet omiin työtehtäviin. Kaikki haastateltavat teki mielestään satunnaisesti asi-
oita, jotka eivät kuuluneet omiin työtehtäviin. Näitä tehtäviä olivat esimerkiksi luokan valvo-
minen hetkeksi opettajan ollessa poissa. Nämä ylimääräiset työtehtävät nähtiin kuitenkin posi-
tiivisesti esimerkkinä työyhteisössä toimimista, kunhan osasi itselleen asettaa sopivat rajat.

*”Mä oon niin kauan tehnyt nuorisotyötä, mä kyllä tasan tarkkaan mitä sitten tiedän,
mitä se on. Että en mä oikeastaan tee ehkä sellaisia [...] koulumaailmassa niin
saattaa olla sellaisia, mitkä nyt ei kuulu, mutta ne kuuluu niin hyvin käyttäytymis-
tapoihin.” H5*

Haastateltavat koulunuorisotyöntekijät toteuttivat työssään juuri niitä työtehtäviä ja vastuita,
jotka tutkitusti kuuluvat nuorisotyöhön kouluympäristössä. Haastattelemani koulunuorisotyön-
tekijät kohtasivat nuoria, edistivät nuorten hyvinvointia ja sosiaalisia suhteita sekä vaikuttivat
kouluyhteisön toimivuuteen esimerkiksi edistämällä vuorovaikutustaitoja, ryhmädynamiikkaa
ja osallisuutta (Hännikäinen-Uutela & Pennanen 2023, 41). Haastattelemani koulunuorisotyön-
tekijät ovat avainasemassa ennalta ehkäisevässä työssä ja kouluyhteisöllisyyden rakentami-
sessa.

5.2 Verkostotyö koulunuorisotyössä

Haastateltavani koulunuorisotyöntekijät toimivat osana koulun moniammatillista verkostoa. Olennaisimmat yhteistyötahot haastateltavillani koulunuorisotyöntekijöillä olivat koulussa toimiva henkilökunta, useimmiten rehtori, opo tai kuraattori. Useampi haastateltava mainitsi myös työskentelevän erikseen tiettyjen opettajien kanssa, esimerkiksi erityisopettajien kanssa tai esimerkiksi tietyn opettajan kanssa, jolla on vastuuta esimerkiksi tukioppilastoiminnasta tai kiusaamisen vastaisesta työstä. Useampi haastateltava mainitsi olevan esimerkiksi oman kunnan yhteisöllisen hyvinvointiryhmän tai muun formaalin verkoston edustaja.

Toinen keskeinen verkosto, jossa haastateltavat olivat osana, oli kunnan nuorisotyö. Suurin osa haastateltavista näki itsensä ja roolinsa koulun ja nuorisotoimen välillä, vaikka virallisesti he olivat kaikki nuorisotyön toimijoita. Nuorisotoimen kanssa yhteistyö koostui esimerkiksi yhteisistä palavereista. Yhteistyö nuorisotyön kanssa nähtiin mahdollisuutena vertaistukeen esimerkiksi jakamalla kokemuksia hankalista tilanteista nuorten kanssa. Osa haastateltavista teki myös työvuoroja esimerkiksi kunnan nuorisotilalla tai osallistui jalkautuvaan nuorisotyöhön koulunuorisotyön lisäksi.

”Että vaikka oon hankkeella, niin mua haluttiin mieltää enemmän [kunnan] nuorten palveluiden työntekijäksi. Mutta mä oon yrittäny pitää itseni mahdollisimman niinku tasavälissä kumpaankin, kouluun ja nuorisopalveluihin.” H1

Yksi haastateltava mainitsi tekevän yhteistyötä myös koulun ja nuorisotyön ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Nämä toimijat olivat paikallisia yhdistyksiä, jotka olivat esimerkiksi tukeneet nuorisotyötä aineellisesti.

Haastateltavien yhteistyö muiden toimijoiden kanssa koskivat yleensä käytännön työtä, kuten esimerkiksi yhteisten tapahtumien tai tilaisuuksien järjestäminen (esimerkiksi TET-jaksoihin tai yhteishakuun liittyvän infotilaisuuden järjestäminen yhdessä opinto-ohjaajan kanssa), tiedon jakaminen muiden koulun toimijoiden välillä tai yhteisten tavoitteiden asettaminen tai seuranta.

”Jutellaan tän koulun nuorista ja [...] suunnitellaan yhdessä mitä painopisteitä. Suunnitelmat pidetään sillai aktiivisena, että kun syyslukukausi alkaa, niin ei lyödä lukkoon koko lukuvuotta, vaan katsotaan että mistä, mistä kannattaa aloittaa, tarkistetaan suunnitelmaa sitten kuukauden tai pari päästä, että onko se tarvelähtöisyys oikein.” H4

Yhteistyöhön kuuluu olennaisesti myös muiden avustaminen, joskus myös yli omien työtehtävien rajojen. Suurin osa haastateltavissa näki satunnaisen muiden koulun toimijoiden, kuten

opettajien, avustamisen osana työyhteisön ilmapiirin ylläpitämistä ja hyvänä kollegana toimimista. Haastateltavat kuitenkin pitivät omien rajojen ylläpitämistä tärkeänä osana omaa työtä. Työtehtävien kannalta omien rajojen vetämistä tuki haastateltavilla esimerkiksi pitkä työkokemus ja ymmärrys omasta työtehtävästä, tarkasti määritellyt tavoitteet erityisesti hanketyössä sekä koko kouluyhteisön ymmärrys koulunuorisotyöstä. Omien rajojen vetämistä taas haittasi ymmärryksen puute omasta roolista työyhteisössä.

”Mä koen, että tän hetken mun tehtävissä on vain sellaisia, jotka oikeasti kuuluu nuorisotyöhön ja siihen, mitä koulunuorisotyö on, koska mä oon itse saanut olla silloin suunnittelemassa ja perustamassa se tähän kuntaan.” H6

”Mä en itse ole vielä täysin perillä, että mikä kaikki mulle kuuluu, mihin kaikkialle mä voin mennä, mihin mun ei kannata mennä. Mä oon huomannut, että täällä ei kovin moni niinku tiedä mihin kaikkeen mua voisi hyödyntää, mikä on mun tarkoitus niin siinä niinku [...] jää niinku koulun ulkopuolelle.” H2

Haastattelemani koulunuorisotyöntekijät toimivat moniammatillisissa verkostoissa, joiden tavoitteena on edistää moniammatillista työtettä kouluympäristössä, kuten yhteisöllinen oppilashuolto. Nämä verkostot liikkuvat koulujen ja nuorisotyön välimaastossa, joka on linjassa moniammatillisten verkostojen määritelmän kanssa, jossa asiakkaan (tässä kontekstissa oppilaan) ympärille rakennetaan moniammatillinen verkosto eri palveluiden tarjoajista ja asiantuntijoista (Hännikäinen-Uutela & Pennanen 2023, 65).

5.3 Koulunuorisotyön johtaminen, seuranta ja järjestäminen

Koulunuorisotyötä johti kaikissa haastateltavieni kunnassa nuorisotoimen edustaja, joka toimi koulunuorisotyöntekijän esihenkilönä. Esihenkilöiden nimikkeet vaihtelivat nuorisopalveluidenkoordinaattorista alueellisen nuorisotyön koordinaattoriin ja kunnan vapaa-ajan päällikköön. Yhdellä haastateltavalla oli esihenkilö, joka oli pelkästään vastuussa kuntansa koulunuorisotyöstä.

Koulunuorisotyön johtaminen oli erilaista riippuen koulunuorisotyön rahoitusmuodosta. Haastateltavilla, jotka toimivat hankkeessa työn tuloksia seurattiin paljon säännöllisemmin ja tarkemmin esimerkiksi ohjausryhmän kesken, kun taas pysyvällä rahoituksella olevien haastateltavien työtä seurattiin enemmän lukuvuosi- tai lukukausitasolla esimerkiksi raportin muodossa. Suurin osa haastateltavissa raportoi työn tuloksistaan nuorisotoimelle sekä jossain määrin myös koululle.

*”Samoin myös raportoin, koska mä toimin täällä koululla [...] rehtorin hiekkalaa-
tikolla, että tää ei ole nuorisopalvelun tila, ja totta kai rehtorin täytyy tietää, ja
opettajien täytyy tietää [...] mitä teen.” H5*

Suurin osa haastateltavissa oli ainakin jossain määrin ollut mukana oman työn tavoitteiden määrittelyssä. Haastateltavat näkivät tämän osoituksena johdon luotosta omaan asiantuntijuuteen: koulunuorisotyöntekijät kohtaavat itse nuoria arjessa ja tietävät parhaiten, millainen toiminta toimii ja millainen ei toimi ja millaiselle toiminnalle on ylipäättänsä tarvetta. Hankerahoituksella työskentelevistä suurin osa ei ollut mukana hankkeen tavoitteiden määrittelyssä, mikä on odotettavaa hankkeessa, johon rekrytoidaan mukaan työntekijät rahoituksen varmistamisen jälkeen.

”Oikeasti se meni niin, että mä loin ne tavoitteet, kun mä näen, että mitä ne nuoret tarvitsee ehkä ensi lukuvuonna, ja sitten mä niinku esittelin ne rehtorille ja mun esimiehelleni. Harvoin niihin puututtiin, että kyllä mä aika tarkasti saan itse määrittellä omat tavoitteet työlleni.” H5

”En ollut itse mukana tuossa mun työnkuvauksenkaan [...] valmistelussa, että sitten sain nähdä sen ennen kuin se hyväksyttiin, että onko nää niinku hyvät. Mutta en ollut siinäkään mukana niinku tekemässä. Hyvin avoimin käsin itsekin tähän tulin.” H2

6 KEHITTÄMISEHDOTUS KOULUNUORISOTYÖNTEKIJÄN TYÖNKUVAKSI

Tämän työn tavoitteena oli luoda kattava työnkuva koulunuorisotyöntekijälle. Työnkuva luotiin haastattelujen perusteella yhdistelemällä haastatteluissa ilmi tulleet koulunuorisotyöntekijöiden työtehtävät ja työmuodot, verkostot sekä työn tavoitteiden määrittely. Lopulliseen työnkuvaan otin mukaan vain kaikissa tai suurimmassa osassa haastatteluista ilmi tulleita asioita, jotta työnkuva olisi yleistettävissä koulunuorisotyöntekijöille esimerkiksi kouluympäristöstä ja kunnan koosta riippumatta. Tämän työnkuvan on tarkoitus olla tapa, jolla Opetus- ja kulttuuriministeriö voi kehittää koulunuorisotyötä esimerkiksi ohjaamalla rahoitusta koulunuorisotyön eri osa-alueiden kehittämiseen tai arvioimalla koulunuorisotyön toteutusta.

6.1 Ehdotus koulunuorisotyöntekijän työnkuvaksi

Koulunuorisotyöntekijän tavoitteena on edistää kouluyhteisöllisyyttä ja nuorten hyvinvointia nuorisotyöllisin menetelmin kouluympäristössä. Koulunuorisotyöntekijällä ei ole pedagogista vastuuta, vaan koulunuorisotyöntekijä on ylimääräinen turvallinen aikuinen kouluympäristössä, joka tukee oppilaiden kasvua osana koulun kasvattajaverkoston.

Koulunuorisotyöntekijän tärkein työtehtävä on nuorten kohtaaminen kouluissa, niin vapaaajalla (esimerkiksi välitunneilla) kuin tarpeen mukaan luokkatyöskentelytilanteissa.

- Koulunuorisotyöntekijän vastuulla ovat esimerkiksi:
- oppilasryhmien ryhmäytytys ja nivelvaihtely,
- välituntien aktivoiminen,
- teematuntien, -tapahtumien ja -päivien suunnittelu ja toteutus yhteistyössä koulun sisäisten ja ulkoisten toimijoiden kanssa,
- mahdollisten nuorten hyvinvointia edistävien pienryhmien ohjaaminen,
- sekä oman työnsä tuloksien seuranta ja raportointi.

Koulunuorisotyöntekijä on nuorisotyön agentti koulun sisällä ja hän toteuttaa nuorisotyöllistä työtettä kouluyhteisön sisällä. Kuitenkin koulunuorisotyöntekijät tekevät tiiviisti yhteistyötä osana koulun moniammatillista verkostoa. Tärkeimmät koulunuorisotyöntekijän yhteistyökumppanit koulun sisällä ovat:

- rehtorit,

- kuraattorit,
- opot,
- yksittäiset vastuupettajat (esim. tukioppilaista vastuussa oleva opettaja),
- muut koulu yhteisössä toimivat aikuiset (esim. koulunkäynnin ohjaajat, kouluvalmentajat).

Koulunuorisotyöntekijä on myös nuorisotyön linkki kouluyhteisöön. Koulunuorisotyöntekijä toimii myös läheisesti nuorisotyön toimijoiden kanssa esimerkiksi moniammatillisissa verkostoissa ja toimii siltana nuorisotyön ja koulun välillä.

Koulunuorisotyöntekijä on nuorisotyön asiantuntija koulun sisällä. Koulunuorisotyöntekijän asiantuntijuuteen kuuluu ymmärrys oman koulun nuorten tarpeista ja heille toimivista työmuodoista. Siksi koulunuorisotyöntekijällä on oltava vahva osallisuus oman työn tavoitteiden ja työmuotojen määrittelyssä. Koulunuorisotyöntekijä luo myös tietoa omasta työstään ja raportoi työnsä tuloksista niin kunnan nuorisotoimelle, kuin koulun sisällä.

6.2 Tilaajan arviointi

Tämän opinnäytetyön valmistuessa oli myös tärkeää pyytää työn tilaajalta, Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön ja -politiikan vastuualueelta, palautetta. Palautteen antoi neuvotteleva virkamies Emma Taipale. Tilaaja korosti palautteessaan ministeriön näkemystä koulunuorisotyöstä nuorten hyvinvoinnin vahvistajana. Koulunuorisotyö on painoarvoltaan tärkeä ja kasvava koulussa tehtävän hyvinvointityön osa-alue, jota alettiin valtakunnallisesti kehittää ministeriössä osaamiskeskus Nuoskan toiminnan myötä. Tilaaja toi esiin palautteessa, että nuorisolaki ei määrittele tarkasti nuorisotyön tehtävävaatimuksia ja sisältöjä ja tämän takia tämänkaltaisen opinnäytetyö voi auttaa valottamaan koulunuorisotyöntekijän tehtäväkuvaa.

Tilaajan mielestä opinnäytetyössä oli erityisen hyvää se, että haastateltavien ääni kuului selkeästi työssä ja haastatteluun otettiin laajasti eri taustaisia koulunuorisotyöntekijöitä. Erityisen kiinnostavan havaintona työssä tilaaja piti sitä, että haastatellut koulunuorisotyöntekijät kokivat työskentelevänsä koulun ja nuorisotyön välimaastossa, vaikka heidän esihenkilönään toimisi nuorisotyön esihenkilö.

6.3 Pohdintaa

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia koulunuorisotyötä sen toteuttajien, eli koulunuorisotyöntekijöiden, työtehtävien ja työmuotojen, verkostojen ja yhteistyön sekä työn tavoitteiden määrittelyn ja työn johtamisen näkökulmasta. Lopullinen tuotos, eli koulunuorisotyöntekijän työnkuva, heijastaa haastattelemani koulunuorisotyöntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia omasta työkuvastaan. Työnkuva ei kuitenkaan kata koulunuorisotyön moninaisuutta Suomessa ja sen erilaisia koulukohtaisia erityisyyksiä. Jokainen kouluympäristö on erilainen, joten on odotettavaa, että koulunuorisotyötä toteutetaan eri paikkakunnilla eri tavoin. Tämä opinnäytetyö keskittyi kuitenkin koulunuorisotyön yhtäläisyyksien etsimiseen.

Tässä opinnäytetyössä haastateltiin alle kymmentä koulunuorisotyöntekijää, joka on vain murto-osa koulunuorisotyötä tekevästä ammattilaisista Suomessa. Jotta voitaisiin luoda aidosti kattava näkemys siitä, mikä on koulunuorisotyöntekijän työnkuva, olisi syytä laajentaa aineistoa, jotta se kattaisi suuremman osuuden suomalaisesta koulunuorisotyöstä. Toinen tutkimuksen kohde voisi olla koulunuorisotyön yhtäläisyyksien tutkimisen sijaan koulunuorisotyön alueellisten erojen tutkiminen. Tämän opinnäytetyön myötä on selkeää, että alueellisia eroja myös on, jotka liittyvät esimerkiksi kunnan tai kaupungin kokoon ja resursseihin tai yksittäisen kouluyhteisön tarpeisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön ja -politiikan vastuualue toimi tässä opinnäytetyössä tilaajana. Tilaaja voi käyttää tätä työkuvaa esimerkiksi koulunuorisotyön kehittämiseksi esimerkiksi luomalla tietylle koulunuorisotyön työkuvan osa-alueelle erilaisia kehittämishankerahoitusta. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myös käyttää tätä työkuvaa koulunuorisotyön profiilin nostattamiseksi ministeriön sisällä. Ministeriön muut vastuualueet rahoittavat myös muita koulussa toimivia ”turvallisia aikuisia”, joiden tehtävänä on edistää nuorten hyvinvointia ja kouluyhteisöllisyyttä. Nimikkeitä on monia, kouluvalmentajasta kouluyhteisöohjaajaan. Kuitenkin näiden eri kouluyhteisöllisyyden hankkeiden työmuodot ovat usein samanlaisia kuin koulunuorisotyössä (välituntien aktivoimista, kohtaamista, pienryhmätoimintaa). Näissä eri hankkeissa on tehty minusta turhaan pesäeroa koulunuorisotyöhön, joten toivon, että tämä opinnäytetyö ja tämä työnkuva voi tuoda esiin koulunuorisotyön vahvuudet kouluympäristössä ja nostaa koulunuorisotyön profiilia.

Tämän opinnäytetyö oli kaiken kaikkeaan hyvin antoisa kokemus ja opin koko opinnäytetyöprosessin aikana paljon tutkimuksellisesta kehittämistoiminnasta. Suurin haaste opinnäytetyöprosessissa oli itseni johtaminen sekä kokopäiväisen työn ja opinnäytetyön tekemisen yhteensovittaminen. Toinen haaste oli haastateltavien tavoittaminen, sillä aloitin haastateltavien tavoittamisen hieman liian myöhään keväällä, jolloin monella koulunuorisotyöntekijällä oli lyöty lukkoon jo loppulukuvuoden kalenterit. Koin kuitenkin, että haastattelujen laatu paikkasi osaltaan haastattelujen määrän pienuutta. Onnistuin mielestäni myös luomaan haastatteluissa dialogisen ilmapiirin, jossa haastateltavilla oli turvallinen ja kuunneltu olo.

Opinnäytetyö on olennainen osa yhteisöpedagogin koulutustaivalta ja tämän opinnäytetyön tekeminen kehitti minussa yhteisöpedagogin kompetensseja. Humanistinen ammattikorkeakoulu jakaa yhteisöpedagogin kompetenssit neljään eri osa-alueeseen: yhteisöllinen osaaminen, pedagoginen osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen ja vaikuttamis- ja kehittämisosaaminen (HUMAK 2023). Tämän opinnäytetyöprosessin aikana kehitin yhteiskunnallista osaamistani, sillä tutustuin yhteisöpedagogin työkenttään ja erityisesti koulunuorisotyöhön, sekä koulujärjestelmän ympärillä toimiviin erilaisiin ammatillisiin verkostoihin. Uskon, että tämä opinnäytetyö antoi minulle hyviä eväitä pärjätäkseen tulevaisuuden työelämässä yhteisöpedagogin työkentällä.

LÄHTEET

- Aalto-Setälä, Terhi & Suvisaari, Jaana & Appelqvist-Schmidlechner, Kaija & Kiviruusu, Olli 2021. Pandemia ja nuorten mielenterveys – Kouluterveyskysely. Tutkimuksesta tiiviisti 55/2021. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-738-8>
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka, Pirkko Remes, Paula Sajavaara, ja Eila Sinivuori 2009. Tutki Ja Kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.
- Hännikäinen-Uutela, Anna-Liisa & Penttinen, Pekka 2023. Koulunuorisotyö. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.
- HUMAK 2023. Koulutuskohtaiset kompetenssit. Viitattu 2.11.2023. https://opiskelijanopas.humak.fi/?page_id=920#Koulutuskohtaiset_kompetenssit
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI 2022. Sitouttavan kouluyhteisötyön arviointi – Arvioinnin väliraportti. https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/09/SKY-valiraportti_verkkosivuille.pdf
- Kauppinen, Eila & Lahtinen, Jenni & Haikkola, Lotta 2021. Nuorten yksinäisyyden kokemukset lisääntyivät korona-aikana. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto, Näkökulma 80. Viitattu 1.8.2023. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma80>
- Kauhanen, Annika 2011. Yhteisöllisen pedagogiikan ABC. Koulun yhteisöllisyyden ja osallisuuden kehittäminen nuorisotyön keinoin. Helsinki: HUMAK. Viitattu 31.8.2023 <https://www.tyoelamanverkko-opisto.fi/materials/yhteisollisen-pedagogiikan-abc.pdf>
- Kiilakoski, Tomi 2014 Koulu on enemmän. Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura.
- Kolehmainen, Marjo & Lahtinen, Pauliina (2014) Nuorisotyötä koulussa. Yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Helsinki: Humak. Viitattu 31.8.2023. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/93302/978-952-456-174-7.pdf?sequence=1>
- Kuula, Arja 2011. Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.
- Nikkilä, Juhani & Paasivaara, Leena 2010. Yhteisöllisyydestä työhyvinvointia. 1. painos. Helsinki: Kirjapaja.
- Nuorisolaki 1285/2016.
- Nuorisotilastot.fi 2022. Nuorisotyö kunnissa. <https://nuorisotilastot.fi/1131/visualisoinnit/nuorisotyö-kunnissa/> Viitattu 4.8.2023
- Nuorisotutkimusseura 1.6.2021. Mitä koulunuorisotyö on? Tutkimuskatsaus koulunuorisotyön määritelmiin ja tavoitteisiin. Viitattu 31.8.2023 <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma75>

- Opetushallitus 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Viitattu 10.10.2023. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023a. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 14.06.2023. <https://okm.fi/ministerio>.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023b. Nuorisoasiat. Viitattu 14.06.2023. <https://okm.fi/nuoriso>.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023c. Nuorisoalan osaamiskeskukset ja nuorisokeskukset. Viitattu 14.06.2023. <https://okm.fi/nuorisotyön-keskukset>.
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013.
- Raina, Liisa 2012. Uusi Yhteisöllisyys: Kasvatusyhteisön Rakentamisen Ammattitaito. Helsinki: Arator.
- Raina, Liisa, ja Haapaniemi, Rauno 2007. Yhteisöllinen Pedagogia: '...ettei Tarvitse Tehdä Yksin'. Helsinki: Arator.
- Rauas, Minna 2014. Pieniä tekoja, suuria asioita: Nuorisotyön eettinen näkökulma. Humanistinen ammattikorkeakoulu - Humak.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023. Opiskeluhoitoryhmä. Viitattu 17.10.2023. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoolto/yhteisollinen-opiskeluhoolto/opiskeluhoitoryhma>
- Tukia, Helena & Wilskman, Kaarina (toim.) 2011. Informaatio-ohjaus kuntien tukena hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tampere: Juvenia.
- Xamk 2023. Osaamiskeskus Nuoska – Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa. Viitattu 4.10.2023. <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/osaamiskeskus-nuoska-nuorisotyö-kouluissa-ja-oppilaitoksissa/>

LIITTE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET

1. Mitkä kaikki työtehtävät kuuluvat vastualueellesi?
2. Mistä sinun normaali työpäiväsi koostuu?
3. Mitkä tehtävät vievät eniten aikaa?
4. Mitkä tehtävät vievät vähiten aikaa?
5. Kenen kanssa teet eniten yhteistyötä?
6. Mitä asioita yhteistyöt koskevat?
7. Kuka on sinun esihenkilösi? Kenelle raportoit työn tuloksista?
8. Miten työsi tavoitteet määritellään? Oletko mukana niiden määrittelyssä?
9. Teetkö työssäsi asioita, jotka eivät varsinaisesti kuulu työnkuvaasi?
10. Mitä muuta haluat kertoa koulunuorisotyöstä?